

DISFĀGIJA PĒC SASLIMŠANAS AR INSULTU

Aptuveni 65% personas pēc saslimšanas ar insultu saskaras ar **ĒŠANAS un RĪŠANAS traucējumiem.**

DISFĀGIJAS ATPAZĪŠANA

Personām pēc saslimšanas ar insultu pēc iespējas ātrāk jāveic disfāģijas skrīnings, izmantojot pārbaudītu novērtēšanas instrumentu. Ja personai novēro kādu no disfāģijas pazīmēm vai simptomiem, par to jāinformē ārsts, lai pacients tiktu nosūtīts pie audiologopēda uz konsultāciju.

- Pārtika izkrīt no mutes.
- Grūtības košļāt ēdienu.
- Ēšana aizņem pārāk ilgu laiku.
- Pārtika paliek mutē.
- Pārtika paliek rīklē.
- Pārtika nonāk "nepareizajā ceļā".
- Grūtības norīt medikamentus.
- Klepus.
- Aizrīšanās.
- Mitrš balss tembrs.
- "Burbuļojoša" elpošana.

Audiologopēds var veikt klīnisko rīšanas novērtējumu, kura veikšanai nav nepieciešams specializēts aprīkojums.

Ja nepieciešams var veikt instrumentālu disfāģijas novērtēšanu:

- Fiberoptisko endoskopisko rīšanas novērtēšanu (FEES)
- Videofluoroskopisko rīšanas novērtēšanu (VFSS).

Šāda veida novērtēšanu parasti veic veselības aprūpes iestādē.

ĀRSTĒŠANA

Audiologopēda ieteikumi rīšanas atvieglošanai:

Izvērtēt ēšanas procesa drošumu vai arī apsvērt alternatīvus barošanas veidus.

Pacientiem, kuriem nepieciešama enterālā barošana:

- Nodrošināt, lai gultas galvgalis būtu pacelts vismaz 30 grādu leņķī barošanas laikā.

Ēšanas pozīcija:

- Sēdēt vertikāli ēšanas laikā un vēl 20 minūtes pēc tās.

Ēšanas temps un daudzums:

- Iesakā ēst lēnām un mazākām porcijām.
- Pēc iespējas ļaut pacientam ēst patstāvīgi (nepieciešamības gadījumā palīdzēt vai uzraudzīt).

Bieža mutes dobuma kopšana (lietot zobu birsti)

- Pārliecināties, ka mutes dobums ir tukšs pēc ēšanas vai medikamentu lietošanas.
- Veikt mutes kopšanu pēc ēdienreizēm un pirms gulētiešanas.

Ieteikumi par uztura konsistenci un/vai šķidruma viskozitāti.

Rehabilitācijas tehnikas.

Aktīvas kompensatoras stratēģijas / tehnikas.

Nepieciešamība pēc **papildus veselības aprūpes speciālistiem.**

Tuvinieku izglītošana par drošas rīšanas ieteikumiem.

Ierobežojumi:

- Nedrīkst lietot maizi, jauktas konsistences produktus un salmiņus šķidruma uzņemšanai.